

Viering van het leven van
Gabriëlle Lucia Maria van Zaalen

Den Haag, 6 okt 1956 - Amsterdam 21 mei 2020

Welkom

Welkom lieve mensen,

Wie had dit gedacht, deze stille kerk hier vanmorgen, waar bloemen zijn neergezet en lichtjes ontstoken. Wie had gedacht dat we zoveel maanden niet in de Dominicus bijeen zouden komen en dat het Gabriëlle zou zijn die ons hier met deze droevige reden weer brengt. Die in de laatste zondagse vieringen er nog bij was Dat we haar niet meer levend hier terug zouden zien. Dat notabene zij ziek zou worden niet door het virus maar door een misschien nog wel groter sluipschutter die het leven zo uit je weg trekken kan in een paar maanden tijd. Zo dapper gedaan, in overgave aan wat haar zo noodlottig overkwam. Misschien kan ik er nog bij zijn, hoopte zij even geleden nog, als de kerk weer opengaat. En toen dat niet meer mogelijk bleek, hoopte zij vanuit deze plek waar ze zo graag kwam en bijdroeg (aan allerlei commissies, de BR, bij de restauratie van de kerk hoog op de steiger daarginds, of bij het orgel als dat moest worden gereviseerd.), deze plek die haar omgekeerd zo tot steun was, hier hoopte ze te worden uitgevaren, want waar anders? En zo zijn we hier.

Welkom u en jullie allemaal rond Gabriëlle van Zaalen, vandaag voor het laatst hier in haar geliefde Dominicus. Familie en vrienden hier binnen om haar heen, broers en zussen en wie jullie hebben meegebracht aan partners nichten en neven. Misschien wel helemaal nieuw hier en vandaag voor het eerst. Je afvragend wat voor sfeer je hier denken moet in deze stille ruimte, met zoveel lege zitplaatsen, dat je je haast niet kunt indenken, hoe het hier krioelen kan van mensen die samenscholen en genieten hier van woord en muziek, gebaar en ontmoeting of van een groot feest als het Open Huis met kerst waar Gabriëlle ook de afgelopen 50ste keer van de partij was om het brood te smeren en gastvrouw te zijn aan tafels vol mensen, waarvoor het etentje van de familie van Zaalen altijd even opschuiven moest, want dit kon niet worden gemist.

Zo zeggen we elkaar welkom en ook u en jullie die van huis uit meeluisteren. U die misschien vanmorgen nog binnenliep hier om haar een laatste groet te brengen maar tot uw spijt niet blijven kon. U, die misschien met eigen ervaringen en herinneringen meeluistert aan andere dierbaren die haar voorgingen. We kunnen alleen maar vermoeden met hoevelen jullie op afstand zijn. Om toch verbonden te zijn en samen afscheid te nemen van Gabriëlle. We denken jullie er allemaal bij. Geraakt als we zijn allemaal dat we haar moeten verliezen.

Een paar weken geleden was het dat iemand aan de avond van Goede Vrijdag herinnerde als na afloop hier alles wordt versierd om in een kerk vol bloemen (als vandaag) Pasen te kunnen vieren. Dan was het, zei zij, Gabriëlle die altijd voor een klein bloemstukje rond de paaskaars zorgde. Dat wist je, dat was een zekerheid. Altijd als ik de Paaskaars zie, zal ik aan haar denken. De paaskaars die vandaag voor het eerst na Pasen weer ontstoken is en de hele morgen al hier brandt. Hieraan zullen de lichtjes worden aangestoken van de familie en bij de andere worden gezet die vanmorgen al bij Gabriëlle aangestoken zijn. Komen jullie maar naar voren.

In stilte worden kaarsjes aangestoken

Overweging

Je moet het accepteren, wat kan ik anders? zegt nog niet zo lang geleden Gabriëlle.
Boos worden? – ik zou niet weten op wie.
Het overkomt je. Het gebeurt aan je.
Waarom zou dit een ander treffen en mij niet?
Ik hoop dat ik nog meemaak naar de Dominicus te gaan, als we weer mogen, zei Gabriëlle.
Dat ik niet al te ziek word, natuurlijk, ook dat.
En verder maar meegaan en afwachten. Ik wacht

Gabriëlle - onafhankelijk, zelfstandig, in een zekere stilte gehuld en misschien ook wel eens alleen, Weinig vragend, bescheiden, ook eigenzinnig op zijn tijd – het moest wel gedaan worden op haar manier, Zuinig en duurzaam, klein huisje in de Jordaan en toch kunnen zeggen: wat is me veel geschonken! Aan vriendschap, mensen om naast te zitten in de Dominicus, om mee samen te werken. Boeken, muziek en creativiteit, haar grote hobby keramiek, zo uit de klei maakte ze de mooiste dingen. Kijk naar de borden voor de kaarsen hier.

Veel geschonken en gekregen maar een leven hebben dat niet in alle opzichten makkelijk geweest. Haar moeder als vierjarig meisje verloren – wat doet dat met een kind? Werk verloren, meerdere keren om wat voor reden ook. Altijd weer jezelf weer oppeppen om iets anders te vinden. Betaald of onbetaald. Daar word je misschien wel zelfstandig van of ook wel wat gesloten. Of niet helemaal makkelijk in het je laten kennen of iemand te vinden om dichterbij het leven mee te delen. En toch zeggen: ik heb er het wat van gemaakt en dat heeft ze. Zoveel bijgedragen op allerlei terrein. Bij de Triangel, in de bibliotheek, de rijdende bibliotheek waar ze veel plezier in had. En niet te vergeten hier in de Dominicus, waar ze tot het eind dankbaar voor geweest is. En dan kunnen zeggen : het is goed zo. En het mooiste was misschien wel de familie zo naast zich te weten, wat hebben jullie het goed gedaan.

Wat een wonderlijke lezing die Gabriëlle zelf koos voor vandaag, maar die haar misschien ook wel als gegoten zat. Uit een van die bijbelboeken waar het woord God schaarser is. maar waarin het wel gaat over mensen en hoe je samenleeft. Dat meer dan eens oproept te genieten van het leven, zolang het er is. Waaruit Gabriëlle uitgerekend een hoofdstuk koos waar niet het genieten de hoofdmoot is, maar wel het durven leven met de dood voor ogen. Beter te zijn in een huis waar getreurd wordt of gerouwd, dan waar gefeest wordt. Beter aan het einde dan aan het begin. Verdriet beter dan gelach. De liedjes van de dwazen – het is allemaal lucht. Een hoofdstuk dat je, zeker met Gabriëlles ziekbed voor ogen, ook opstandig maken kan. Alsof we niet allemaal liever niet hier hadden gezeten. Dat misschien ook iets vertelt over wat Gabriëlle heeft geraakt. Die wel degelijk van vrolijkheid genieten kon, maar ook tot zichzelf kon komen als er voor de lastige kanten ruimte is, ook in de laatste maanden. Ook wel eens daarvoor. Al kostte dat misschien ook wel eens moeite. Om de dingen niet weg te wimpelen. Al hebben meer mensen daar last van.

In een wereld waar we allemaal het nodige weglachen of wegrationaliseren ook als het onszelf minder goed gaat. Ik vermoed dat Gabriëlle hier ook iets gevonden heeft, in de Dominicus. in dit huis waar het zo warm kan zijn, zoveel gelachen wordt en zovelen aangeven blij te worden van de dienst hier, zelfs nu er alleen maar geluisterd worden kan naar de dienst in podcastvorm. Wat is dat toch? Die mengeling van vrolijkheid en diepgang, van omgang met een geloofstraditie die nooit zwaar maakt, maar die zoveel oude woorden weet te openen, zelfs voor eigentijdse mensen. Met alle twijfel en vragen die je maar hebben kan, geen opgelegde waarheden. Maar wel echte woorden voor echte mensen. Waar het ook in de muziek over jou gaat. Waar het feest is met kerst – als er wordt gegeten, gedanst - maar waar ook ruimte is voor de schaduwkanten van het leven, de kwetsbare kanten. Hoe mooi dat is, een plaats waar je mens kunt zijn en het ook kunt hebben over wat wringt. Even niet de cultuur van prestatie, carrière en hoge verwachtingen alleen, maar ook gewoon zijn wie je bent. Met een goed verhaal en een lied, dat niet gaat over grootsheid of succes alleen, maar over gewone mensen. Wie je ook bent.

Een wijs woord dus misschien wel, dat daar in Prediker staat. Die nadat hij tig keer gezegd heeft: geniet vooral tot je sterft, gedacht moet hebben: maar dat is niet het enige. Een groot goed is het misschien ook als iemand de donkerte durft aan te gaan en het huis durft binnengaan waar getreurd wordt. Ik maak me sterk dat sommige aanwezigen hier dat ook kunnen beamen. Die momenten dat het zo goed was daar rond het ziekbed. Treurig, maar ook goed. Waar niet veel opgehouden hoefde te worden en het er kon zijn: gepraat kon worden over vroeger en nu en hoe je de dingen ervaren hebt. Wat leuk was of minder gemakkelijk. Dat samen beleven. Hoe fijn dat is! Juist het zo gewone, zo plezierig, zo dankbaar stemmend. Waar je op momenten ook samen lacht zelfs in een huis waar wordt getreurd. Zinnen die in dit hoofdstuk overigens niet tegen de zieke worden gezegd, maar eerder aan de omstanders.

Van wie niemand zeggen zal dat het makkelijk is geweest. Voor Gabriëlle was het dat zeker niet. En voor de omstanders ook zeker niet. En ieder ander zal ook ervaringen hebben waarin je iets hiervan herkent. Hoe er dingen gebeuren die je niemand toewenst. Maar hoe dikwijls ook daar het goede wordt gedeeld. Ook de kwade dag door God gemaakt. Gabriëlle kon die zin lezen alsof ze die beaamde. Maar Gabriëlle, geloof je dat dan, zei ik. Geloof je dan in zo'n god?. Nee zei ze maar toch is het waar, dat ook de kwade dag een plaats heeft, erbij hoort. Door God gemaakt. Waaraan, mits je daar binnen durft gaan, veel goeds te beleven is. Om misschien wel eeuwig dankbaar voor te zijn.